

§ 63 Valfri församling

ANTON HÄRDER:

Ordförande, ledamöter och biskopar! Detta är en motion som har återkommit i många år och behandlats hela tiden fram och tillbaka om den valfria församlingen. Vi trodde att vi skulle slippa de här motionerna när vi tittade över strukturförändringarna och fattade de besluten.

För mig är det olyckligt om vi ska välja våra bröder och systrar. För mig skulle det vara precis som att ”varför får jag inte välja vilken kommun eller region eller landsting jag vill tillhöra”? Det borde väl vara lika stor självklarhet då. Det är ungefär samma argument som framförs här, att man ska få välja var man ska välja att känna sig hemma. Det kanske inte man gör i den kommunen där man bor, men så fungerar det inte och så fungerar inte heller Kristi kyrka. Vi väljer inte våra systrar och bröder.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag. Avslag på motion 2014:106.

IRENE OSKARSSON:

Fru ordförande! Jag tror att det är ganska känt var vår nomineringsgrupp står i den här frågan. Med en åsnas envishet upprepar vi väl samma sak, att vi tycker det är viktigt att man utreder och belyser frågan. Jag kan ju drista mig och säga att jag stått i en annan demokratiskt vald församling och motionerat tillsammans med kollegor om just det som Anton sa inte är möjligt, nämligen att vi ser att vi skulle vilja kunna dela på våra gracer vad gäller våra kommuner också, men det är en helt annan fråga.

I det här sammanhanget kan vi konstatera att årets motion och motionär har tagit en väldigt mild behandling av frågan i sig för att utreda och se möjligheterna, hur vi ska kunna komma vidare i frågan. Jag tror nämligen att det återigen handlar om hur vi får människors delaktighet, hur vi får människors engagemang att finnas med i kyrkan. Kyrkan för mig är Svenska kyrkan i hela Sverige. Sedan har jag valt att engagera mig lokalt. Just nu kan jag till min glädje se att det som hände för några år sedan gör att jag kan vara kyrkvärd i den församling där jag vill vara kyrkvärd. Jag bor i en annan församling men i samma pastorat. Hade detta hänt för ett tag sedan hade jag fått obstruera lite lagom för att kunna vara med på det sättet. Jag tror att vi kan fortsätta utveckla för delaktighet och inte se detta som ett hinder. Jag tror också att vi kommer att få höra detta utvecklas vidare av motionären.

Bifall till reservationen, fru ordförande.

BO HANSON:

Jag talar för utskottet och yrkar bifall till utskottets förslag, som innebär avslag på motion 2014:106. Jag förutsätter att ni har läst utskottets betänkande, där man varnar för den konkurrenssituation som kan uppstå mellan församlingar. Denna fråga har en grupp folkpartister och även några andra motionerat i gång på gång. Nu tror jag samtliga motionärer är folkpartister. Inom Folkpartiet ryms ju både en mera socialliberal grupp och en mera nyliberal marknadstroende grupp. Därför vill jag uppehålla mig lite vid denna skillnad.

Läget är ju att valfrihet väldigt ofta är väldigt bra, men inte alltid bra. Till exempel tycker jag man kan vara lite skeptisk inför drogliberala. All valfrihet är inte bra. Det gäller att hitta rätt sammanhang. När jag hade barn hemma försökte jag lära dem att all valfrihet inte är bra. Det är bra att folk får dricka ett glas alkohol, men jag försökte lära barnen att inte dricka varje dag, att inte dricka när de är ledsna och så vidare. Sådana saker har jag sagt. Det beror ju på att alkohol är väldigt ångest-

dämpande. Det är alltså på grund av alkoholens goda effekter som man ska vara så varsam.

På samma sätt är det med valfriheten. Den är ofta bra, men den kan ibland ge skadliga effekter. Vi tror inom utskottets majoritet att detta skulle ge mycket skadliga effekter. När ska man då säga att valfriheten är bra? Ofta har man åberopat att man ju får välja telebolag, man får välja elleverantör och mycket sådant. Det vill säga att ytliga relationer gärna kan göras kommersiella, men personliga relationer bör inte göras kommersiella. Man kan ju säga att kärlekslivet kanske också ska marknadsanpassas och konkurrensutsättas, och den som levererar omedelbart och för stunden och i varje läge kallar vi för prostituerad. Sådan valfrihet är inte bra.

Umgänget i Guds familj mår bra av att man kan välja att höra till familjen, men man ska inte ständigt behöva välja om och rusa åt olika håll. En viss begränsning, en viss trofasthet är värdefull. Om församlingarna får möjlighet att marknadsföra sig tror vi att församlingar, till exempel fattiga församlingar uppe längs bohuskusten, kommer att kunna göra utskick till de fritidsboende, som ändå aldrig går i kyrkan men tycker om läget i Bovallstrand och på andra ställen: skriv er hos oss. Vi behöver era pengar. Eller så konkurrerar man med avgiften. Vi har mycket lägre avgift hos oss än i grannförsamlingen. Skriv er hos oss. Detta är att låta kommersiella relationer prägla det som inte ska ses kommersiellt. Vi förnekar inte att det finns goda effekter med valfrihet, men var sak på rätt plats. Valfrihet och kommersialism i opersonliga sammanhang, men i de mest personliga vill vi inte ha kommersiella konkurrensförhållanden.

Avslag på motion 2014:106 och bifall till utskottet.

PER LINDBERG:

Ordförande! Jag vill vara tydlig med en distinktion. "Helt fri", "det fria valet" och "en något friare". Det får stora konsekvenser vilket begrepp man går in i. Motionären har ett rätt modest yrkande, men läser man motivtexten tar den sin grund i det helt fria valet. En kyrka av Svenska kyrkans karaktär, som har ett fritt församlingsval som grund, kommer inte längre att kännas igen. Konsekvenserna kommer att bli oöverstigliga. Vi har bland annat ett ansvar att vara rikstäckande. Jag håller helt med Bo Hanson här. Det är inte i alla frågor, men nu är vi överens.

"Något friare." Det kan ju finnas skäl att inte alltid följa Skatteverkets folkbokföringsbokslut. Det kan till exempel gälla äldre. Förr i världen fanns det undantagsmöjligheter. Nu flyttar man helt enkelt till ett servicehem varken man vill eller inte, och det kan ligga i grannförsamlingen. Ska vi då byta församlingstillhörighet på en familj eller en människa, som har levet och verkat hela sitt liv i en socken, en bygd? Det kan lika gärna gälla de unga som studerar men är hemma på helgerna och deltar i församlingen där man har växt upp. Ska de tvingas att byta församlingstillhörighet bara för att Skatteverket säger att de är folkbokförda i ett studentrum på 19 kvadratmeter? Jag önskar att vi skulle kunna diskutera en något friare tillämpning.

Jag säger alltså nej till motion 2014:106 och yrkar bifall till utskottets förslag i det här. Anledningen är att den här motionen har sin utgångspunkt i "helt fria". Jag vill värna territorialprincipen som grund. Ska vi göra det kanske vi måste ta tag i problemen, som detta med Skatteverket och de problem som följer av att vi slaviskt har valt att följa Skatteverkets beslut. Det är vi inte tvungna att göra. Lagen säger att man ska vara medlem där man är bosatt, men det är ju Svenska kyrkan som definierar vad vi menar med bosatt. Det är det ingen annan som gör, bara vi.

NILS GÅRDER:

Ordförande! Jag har heller inget annat yrkande än utskottets och ansluter mig gärna till det särskilda yttrandet som Per Lindberg skrivit och nämnt här. Jag har talat många gånger i denna sak och behöver inte upprepa det jag har sagt förut. Jag tycker att det finns ett stort värde i att vi tillhör församling på samma kriterium. Så kan jag sammanfatta det. Jag tror det framför allt skulle bli mycket negativa konsekvenser för de medlemmar som har svag anknytning till kyrkan, om vi skulle ändra på systemet.

Det jag vill nämna nu särskilt är det förhållandet att folkbokföringen inte längre från 2016 kommer att vara på församling. I den nuvarande folkbokföringslagen finns regler om folkbokföring på församling. När de försvinner tror jag det är viktigt att vi agerar inomkyrkligt. Jag känner lite osäkerhet kring de tekniska lösningarna, men om jag förstår rätt i lagstiftningen, kommer man i framtiden att vara folkbokförd på kommun, på fastighet i kommun eller, om man bor i flerfamiljshus, på lägenhet. De regler om att vara kvarskriven, som det kallas, i församling som finns i nuvarande lagstiftning kommer att upphöra, eftersom församlingen upphör att vara en del i rikets indelning och det inte finns något motsvarande intresse när det gäller folkbokföring i kommun. Därför tror jag vi måste titta på det framtida sättet att sammankoppla, om man så får säga, folkbokföringssystemet med den inomkyrkliga kyrkbokföringen, så att vi inte omedvetet drabbas av ett mer stelbent och mer till det till den offentliga folkbokföringen knutna systemet än vi idag är, för att uttrycka det lite kryptiskt.

ANNA EKSTRÖM:

Ordförande, biskopar, tappra ledamöter, åhörare! Ja, vad ska man säga? Skulle vi ”fiskar” sluta motionera om detta med friare församlingstillhörighet? Då skulle väl stenarna göra det, eller hur man nu säger. Då skulle alla andra göra det, helt enkelt.

Jag vill bifalla reservationen av Tomas Jansson, Olle Reichenberg, Kåge Johansson och Johnny Lilja, vilket är ett bifall av motion 2014:106. Gud är större, men också medlemskapet är större än att inskränka det till den geografiska plats som vi av olika anledningar råkar vara skrivna på. Det är ofattbart och – om ni ursäktar uttrycket – lite stenålder att till exempel inom en större stad inte kunna tillhöra en och samma församling bara för att man flyttar runt inom staden av olika anledningar, eller fortsätta tillhöra sin hemförsamling när man flyttar till ett serviceboende, studentrum etcetera, etcetera. Medlemskapet är viktigt och jag tror att vi är överens om det. Det ska vara värdefullt, det ska vara relevant, det ska vara något som man känner: jag är medlem och det är gött. Motionen är skriven – inte för första gången men kanske inte för sista heller. Det beror på vad som händer. Den är återkommande för att vi delar det som en av de särskilda meningarna också ger uttryck för. Detta kommer att vara något som aktualiseras i framtiden. När den framtiden är här bestämmer vi på något sätt. Hur länge kan vi sätta kyrkans administration, kyrkans geografiska gränser i centrum? Hur länge ska vi slå huvudet mot det här som ändå på något sätt är på väg att hända? Människor vill tillhöra, tillhöra någonstans där det är viktigt att man tillhör. Ge denna möjlighet. Utred. Utred hur vi ska göra det lite friare.

Det är inte alltid lätt att hitta att-satser. Nu är det en att-sats så man får hålla i sig litegrann och hålla tungan rätt i mun när man läser den och läser den högt. Det är inte min starka sida, så man kan läsa hur den är. Jag vill verkligen att vi utreder detta för att kunna göra medlemskapet friare. Det behöver vi.

Bifall till motion 2014:106 och reservationen.

OLLE REICHENBERG:

Fru ordförande, kyrkomöte. Det här är då verkligen en gammal klassiker i kyrkomötessammanhang eller – som jag i alla fall tycker – en favorit i repris. Argumenten är väl ganska väl kända. Vi som bejakar den här idén om en friare församlingstillhörighet tycker just att det kan vara ett bra sätt att få fler att engagera sig i vår svenska kyrka och påta sig uppgifter. Vi fick ett exempel nyss om studenter. Det kan naturligtvis vara att man har starka band till den församling där man är uppväxt, det kan vara att man har starka band till den församling där man har gift sig eller någonting annat. Hjärtats församling kan helt enkelt vara en annan än den där man är folkbokförd.

Den att-sats som Anna har formulerat tycker jag är väldigt modest och tämligen förutsättningslös. Det står verkligen att vi ska utreda hur man kan skapa ökade möjligheter för kyrkotillhöriga att kunna välja att tillhöra en annan församling och så vidare. Det är ju ändå så att det är att-satsen vi kommer att ta ställning till. Jag kanske är lite förvånad över den slutsats som min värderade utskottskollega Per Lindberg ramlar ner på. Om det ändå är så att du bejakar att-satsen så som den är skriven tycker jag att du borde kunna bifalla den. Det blir en ordentlig utredning, när man får väga in alla de för- och nackdelar som finns med det här och också i vilken grad vi ska luckra upp församlingstillhörigheten, det vill säga hur mycket friare den i så fall ska vara. Någonstans går säkert en gräns.

Med detta vill jag yrka bifall till motion 2014:106 i enlighet med den reservation som jag och Tomas Jansson med flera har lämnat till utskottet.

LARS-IVAR ERICSON:

Ordförande, ledamöter! Den levande, rikstäckande, öppna folkkyrkan är väl någonting som vi alla värnar om. Hur når vi då detta mål? För mig och många andra verkar inte förslag om fri församlingstillhörighet i den riktningen. Vid tidigare kyrkomöten har jag fått vara ledamot av Organisationsutskottet och då gång på gång fått lyssna på argument för att man fritt skulle välja församling. Argumenten har då oftast kommit från just FiSK. Jag har inte nappat på deras lockbeten om vad det skulle bli om individen kunde välja församling fritt.

Nu vill jag berätta om Stina. Hon är pensionär och bor under perioden maj till september i en skånsk landsbygdsförsamling. Där är hon en trogen gudstjänstbesökare och mycket aktiv i sommarkyrkan. I slutet av september återvänder hon till den församling utanför Malmö, där hon också är en trogen gudstjänstbesökare och folkbokförd. Även om hon älskar sin sommarförsamling där hon har växt upp, känner hon sig solidarisk med den församling där hon är bosatt större delen av året. Hon är ett bra exempel på strukturutredningens slutsats, att det inte finns några restriktioner med att fira gudstjänst och vara engagerad i vilken församling som helst.

Bifall till utskottets förslag.

CARL-ERIC GABRIELSSON:

Ordförande! Jag vill yrka bifall till utskottets förslag. Vi är väl många som tycker att den ordning vi har idag är den som både är naturlig och trygg på många sätt. Jag kommer från ett landsbygdspastorat. Man vet var gränserna går mellan de olika socknarna. Där finns en tradition och kyrkan finns mitt i byn. Det finns en naturlig koppling till detta. Man har sin lojalitet. När man sedan blir äldre flyttar man kanske till ett äldreboende, men det ligger nästa alltid i samma pastorat. Det är ju så att en

bygd har en tätort och där har vi servicen. Sedan finns där ett antal församlingar runt omkring. Jag betraktar inte det som något problem, utan det är ganska naturligt att man ingår i den verksamhet som man har inom pastoratet. Sedan ändringen blev att man kan vara förtroendevald i en annan församling i hela pastoratet, har vi faktiskt tillmötesgått det här önskemålet.

Som sagt var önskar jag bifall till utskottets förslag.

BIRGER WERNERSSON:

Ordförande, biskopar, övriga ledamöter! Jag hade egentligen inte tänkt gå upp men jag måste göra det ändå. Jag tror faktiskt inte vi är mogna för ett beslut i motionärens riktning. En öppen folkkyrka ska vara öppen och den ska vara rikstäckande. Förslaget i motion 2014:106, vars ärende varit med några år, har utförligt behandlats i församlingstillhörigheten redan 2009, om jag inte minns fel. Innan dess var det också uppe ett antal gånger, precis som Bo Hanson har refererat till.

Frågan är nog lite större. Den ingår i ett större sammanhang. Det finns en överenskommelse som gjordes vid relationsändringarna. Man springer inte ifrån, om den än gjorts för 15 år sedan, en sådan överenskommelse hur lätt som helst. Vi får ha respekt för den också. Det kan ställa till betydligt mer än vad vi tror. Givetvis skulle jag vilja, precis som Bo, att denna fråga inte kom år efter år efter år, men ingen kan hindra någon att skriva en sådan motion, det ska vi också slå fast.

Vi har tidigare idag diskuterat om ökat engagemang och det är nog ytterst viktigare än detta. Jag tror inte heller att kyrkostyrelsen behöver denna fråga på sitt bord att utreda nu.

Alltså bifall till utskottets förslag. Avslag på motion 2014:106.

ULLA RICKARDSSON:

Ordförande och andra! Jag är ganska trött på den här motionen. Den har varit med varje år sedan jag kom med i kyrkomötet i alla fall. Får man avslag upprepar man inte sin motion vartenda år, tycker jag. Jag tycker också den visar på ett egoistiskt tänkande. Här handlar det inte att ta ansvar för hela Svenska kyrkan utan det handlar bara om vad jag vill själv. Ingen känsla för den rikstäckande kyrkan. Nu har några talat om att det här kan slå hårt mot landsbygden, men jag är rätt övertygad om att det kan slå väldigt hårt mot stadens ytterområden också, som kanske inte är så medlemsstarka. Naturligtvis kan det på sikt hända att vi får svarta fläckar i vår kyrkliga organisation och med det också ett medlemstapp, det ska vi inte glömma.

Det finns också, tror jag, risker med upptagandet av våra medlemsavgifter i ett sådant här system som FiSK förespråkar. Det är inte alls säkert att staten vill hänga med på detta. Jag tror att det på sikt också skulle kunna bli som i frikyrkan. Ska vi gå till kyrkan, får vi åka till stadens centrum. Vi har ett väl utvecklat clearingsystem, som ger oss väldigt stor frihet att både gå i kyrkan och utföra de förrättningar som finns där vi önskar.

Bifall till utskottet.

ANNA EKSTRÖM (REPLIK):

Jag begärde replik för att någon liten ordning får vi ju på något sätt ha. Vad handlar detta om egentligen? Vad handlar att rucka på den fria församlingstillhörigheten om? Det handlar inte om att kyrkan inte ska vara heltäckande över hela Sverige. Det handlar inte om att det helt plötsligt inte ska vara några medlemmar någonstans. Alla bor vi ju fortfarande i Sverige, eller i utlandsförsamlingar. Det handlar inte om att

några församlingar på något sätt helt plötsligt ska stå utan medlemmar på det sättet som man beskriver. Det handlar inte heller om att församlingen slutar vara församling och på något sätt blir affärer som skickar ut reklamblad. Kom hit, kom hit, kom hit! Det handlar inte om ett egoistiskt tänk, utan det handlar just om vad det är att vara kyrka. Då är inte gränsen församlingsgränsen, den geografiska platsen. Det är inte medlemskapet, det är inte därför man är medlem i Svenska kyrkan idag. Låt oss diskutera det.

ULLA RICKARDSSON (REPLIK):

Jag vill bara säga att vissa församlingar naturligtvis kan bli så svaga medlemsmässigt att de inte kan verka som församling.

ANNA EKSTRÖM (REPLIK):

Utredningar får ju alltid visa vad de kommer fram till. Vi vet inte hur kyrkan i så fall kan vara uppbyggd. Vi kan inte binda oss till att det exakt ser ut så här i all framtid. Utredningen kommer att visa vad det innebär, om någon väljer att i stället ha sitt medlemskap där och inte där eller där. Låt oss inte föregå det på något sätt. Det handlar inte om att Svenska kyrkan ska dö ut. Det handlar om att vi faktiskt ska ge den enskilda individen, människan, medlemmen rätt att få "fortsätta att vara medlem där" eller "jag skulle i stället vilja vara medlem där". Kanske i ett rikstäckande medlemskap? Se lite, lite vidare. Förekom inte utredningen. Det är faktiskt ganska stort att få välja vad man skulle vilja tillhöra, i stället för att någon annan berättar det för en.

CLAES BJÖRNDAHL:

Fru ordförande, ledamöter! Det är naturligtvis så att oavsett vilken uppfattning man har om församlingsbegreppet skulle det finnas fördelar och nackdelar. Så är det självklart. Vi har fått höra rätt mycket här om territorialprincipens nackdelar, men det finns ju också fördelar. Jag ville ställa frågan: vem är församlingen till för? Då funderar jag så här: är den i första hand till för mig som en plats, där jag kan få andlig uppbyggelse och växa som kristen? Det vill säga, är den i första hand till för att tillfredsställa mina egna behov? Är det det som är församlingens viktigaste uppgift?

Menar man det i någon mening, är det naturligtvis riktigt att man har en friare församlingstillhörighet. Då blir det ju väldigt viktigt att jag får välja att engagera mig och vara tillhörig i en församling, där jag känner att jag delar den teologiska grundsynen. Här firar man gudstjänst på ett sätt som jag gillar och så vidare, och så vidare. Men jag funderar på om det faktiskt inte är så att församlingen kanske i första hand är till för min nästa, detta ord som vi ofta använder i kyrkan. Jag tänker att genom den församling jag tillhör tjänar jag också min nästa på olika sätt. Då tänker jag också att lika lite som jag väljer mina föräldrar eller mina syskon eller dem som råkar bo grannar med mig, lika lite kan jag välja vilka människor som är min församling, vilka som är min nästa.

Jag tror det är viktigt att vi behåller territorialprincipen. Sedan kan den ha andra utgångspunkter än vad den har idag, men jag tror att det är viktigt att vi behåller den. Jag är lite rädd för att se vilka som skulle byta. Det är sådana som jag, medelålders män, resursstarka, engagerade, som tror sig ha en uppfattning om olika saker. Jag tror inte att det är de svagaste som skulle byta församling. Så fundera på vad ni tycker att en församling är. Är den till för dig själv eller är den till för din nästa?

Avslag på motion 2014:106.

MARTA AXNER:

Kyrkomötesvänner! För er, den ganska stora grupp ledamöter som är nya i kyrkomötet, måste denna debatt te sig lite märklig eftersom alla hänvisar till den här långa historien, men för oss som har varit med ett tag är detta verkligen en debatt som präglas av *same procedure every year*. Det gäller även människorna på talarlistan, undertecknad inberäknad. Jag trodde kanske att jag nu när jag hade lämnat Organisationsutskottet inte skulle stå här i den här frågan, men det är svårt att lära gamla hundar sitta.

Hur som helst, territorialprincipen och frågan om församlingstillhörighet har stora teologiska, organisatoriska, demokratiska, ekonomisk-solidariska aspekter som är viktiga. De är väl utredda i den här debatten, i betänkandet och i den utredning som faktiskt är gjord. Varför man begär en utredning vet jag inte. Man kan gott läsa den gjorda utredningen som i och för sig är tio år gammal men ändå går igenom de olika aspekterna noga.

Det jag i stället vill peka på är några försåtligt lockande argument. Vi hörde här innan att folk vill engagera sig och tillhöra en församling. Det tycker jag man verkligen kan ställa sig frågande till, i alla fall vilka som är "folk". Vi som är engagerade engagerar ju oss där vi känner oss hemma och trivs, så det finns inga som helst hinder för det. Det enda församlingstillhörigheten styr helt och hållet är var man röstar och betalar kyrkoavgift och var man kan bli vald. Bor man i ett pastorat kan man faktiskt också bli vald till grannförsamlingarna. Folk i allmänhet verkar inte särskilt intresserade av eller engagerade i att känna en stark tillhörighet till en specifik församling. De studier som har gjorts visar att folk känner sig som medlemmar i Svenska kyrkan. Att det skulle vara en stor fråga tycker jag inte är något starkt argument.

Sedan finns det också ett utvecklingstänkande. Vi är liksom på en orubblig bana på väg mot framtiden, som innebär större valfrihet. Om vi bara mal detta tillräckligt många gånger kommer vi att komma, som motionärerna menar, framåt. Det finns ingen sådan oundviklig utveckling och mycket av det som man tidigare har trott var en given samhällsutveckling, inte minst vad gäller kyrkans plats i samhället, har visat sig inte alls vara så given. Jag ska inte gå in på hela frågan om religionens plats i offentligheten vare sig i Sverige eller i världen, men mycket av det som man tänkt att så här måste det bli har inte blivit. Också vad gäller frågan om valfrihet på andra områden i samhället har den också kommit att ifrågasättas alltmer. Vi bestämmer över den här frågan. Det finns ingen oundviklig utveckling.

Bifall till utskottets förslag.

BIRGIT KULLINGSJÖ:

Som Marta sa är den här frågan kär och återkommande. En skillnad är dock att man andra år alltid har hänvisat till strukturutredningen. Den tiden är förbi eftersom utredningen är genomförd. Där blev ju vissa förändringar som underlättade, vet jag. En återkommande fråga var om man var tvungen att byta församling om man flyttade över gatan. Nu är ju det löst i och med att man kan ha förtroendeuppdrag i pastoratet. Det som är viktigt med den förändringen var att territorialprincipen ändå fanns kvar, att skattekraften fanns kvar i pastoratet.

Jag ser det som att uppdraget för en rikstäckande kyrka med församlingar och pastorat och ansvar för de tillhöriga och alla som vistas där förutsätter att man bor och bidrar där man finns.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

JERKER ALSTERLUND:

Ordförande, ledamöter! Jag föreslår också avslag på motion 2014:106. Det har sagts en hel del. Det har varit mycket taktiska och strategiska förslag varför man ska göra på ena eller andra sättet, men det har också kommit mycket viktiga synpunkter nu på slutet. Claes hade en bra metafor, detta med familj. Vi pratar om kristna bröder och systrar, att vi hänger ihop och att vi är som en familj i Kristus. Det aktualiserar hur man ser på församlingen. Ibland kanske man måste välja familj eller välja relationer i en familj, men själva poängen med en familj är att man håller ihop och lär sig att leva med varandra. Metaforen om en kropp och många lemmar visar att det är olikheten som gör att vi blir Kristi kropp, en helhet. Det finns en risk med att välja dem som är som jag eller har mina val, att det alltså blir en likriktning i olika församlingar. Jag tycker det blir en teologisk poäng att hålla fast vid att dela livet med de människor som är nära och skapa en familjerelation.

För några år sedan gjorde jag en resa till USA, där man tittade på lyckade exempel på församlingar. Där är det så att det kan ligga flera kyrkor på en gata och man går runt och väljer vilken kyrka man vill tillhöra. Men de som lyckades skapa ett socialt engagemang och växa som församling var inte de som drog mest folk, utan det var de som gjorde en omvärldsanalys och började titta på vad människorna i området hade för behov. Det finns liksom en poäng med kopplingen till de människor som man bor och delar liv med.

Jag föreslår avslag på motion 2014:106.

CLAES BLOCK:

Ordförande, ledamöter och biskopar! Jag är glad att jag inte är belastad av att ha varit med om de här diskussionerna i alla år.

Det som inte har tagits upp här och som jag tror vi ska tänka över är att vi har en myndighet som tar in vår medlemsavgift och det är Skattemyndigheten. De hade gärna sluppit detta, det kan jag lova er. Det är signaler man emellanåt hör. Det är klart att om vi nu skulle röra till det för dem genom att det var fritt och det var olika avgifter där man bor på samma ort, är jag inte alldeles säker på att vi inte skulle få rätt mycket kritik. Man skulle säga på Skattemyndigheten att det nu blir så besvärligt för oss att vi nu helst vill slippa det. Om något skulle vara förödande för Svenska kyrkan var det om vi själva skulle börja ta in de här avgifterna, det kan jag lova er.

Bifall till utskottets förslag.

ANNA EKSTRÖM (REPLIK):

Jag tycker det är märkligt att många är så bedrövade över att denna fråga kommer upp. Claes, ursäkta att du fick uppleva detta, men kanske inte så jättemånga gånger. Det är faktiskt så att jag ber om lite ödmjukhet och lite respekt. Det är en hjärtefråga för mig och många med mig att kämpa för en friare församlingstillhörighet. Vad har vi då för medel som kyrkomötesledamöter att kämpa för det? Jo, genom att skriva en motion. Då skulle jag också vilja be om att just diskutera vad det handlar om. Det handlar om att se en friare möjlighet att vara medlem och inte begränsa det, att ha en öppen folkkyrka. Det handlar inte om medlemsavgifter hit och dit och Skatteverket. Allt kommer ändå i framtiden att handla om våra personnummer, och lite oberoende av var vi bor betalar vi skatt.

CLAES BLOCK (REPLIK):

Det går bra att säga personnummer och liknande, men det vi ska tänka på är avgiften. Om det inte är samma avgift de ska ta in från samma kommun eller samma församling, utan man bor i en församling och de ska ta in en annan avgift i en annan församling, ser jag framför mig att argumenten för skattemyndigheterna blir mycket större än de är idag. Detta är ingen arbetsuppgift för dem utan de tycker att om kyrkan är skild från staten ska det inte ligga på dem. Jag tror att om vi rör till det för mycket för dem, ger vi dem ännu mer argument.

ANNA EKSTRÖM (REPLIK):

Argument till vad, skulle jag vilja säga. Jag tror att detta med att ta upp skatt och så inte har något med Lagen om Svenska kyrkan att göra. Det är en helt annan lag. Lagen om Svenska kyrkan däremot berättar att vi måste vara medlemmar där vi bor, och det kan man ju tolka på lite olika sätt. Därför är detta en jättefråga och vi kommer tillbaka och vi kämpar för detta. Angående skattebördan kan vi väl lägga till det i utredningen i sådana fall. Tänk om man kunde ha en jämn skatt eller avgift över hela Sverige. Det går alltid att göra tillägg till alla utredningar. Det har vi gjort i alla motioner i många år.

TORGNY LARSSON:

Ordförande! Anna Ekström, jag har mycket noga försökt lyssna till vad du säger. För det första "låta utreda". Det har gjorts en utredning för inte alltför länge sedan. Det har alltså redan skett. Sedan återkommer du till vad representanter för din nomineringsgrupp tidigare har sagt. Vi får se var utredningen hamnar. Men jag har många gånger frågat i utskottet vart ni syftar och har aldrig fått något egentligt svar.

Jag har uppfattat att motiven som ni anför är av två slag. Det ena är att man ska kunna få förtroendeuppdrag i någon annan församling. Det andra är –jag kanske inte rätt beskriver det, men – sådant som så att säga handlar mycket om känsla, känsla för att följa den liberala idén. Liberalismen har betytt oerhört mycket för vårt land på många sätt, men ibland kanske det inte riktigt passar in i sammanhanget. Jag tror det handlar väldigt mycket om känslor när man vill kunna välja.

Jag kan ta mig själv som exempel. Jag bor i Klövedals församling på Tjörn. Jag har en övernattningslägenhet i Lerum en bit utanför Göteborg. Jag arbetar för närvarande sedan ett år uppe i Ytterhogdals församling i Härnösands stift och också i Sveg. I alla de här församlingarna deltar jag i gudstjänstlivet när jag är där. Jag känner att jag tillhör Svenska kyrkan. Det viktigaste är inte för mig Klövedals församling eller Ytterhogdal. Jag är med i Svenska kyrkan. Av det som sker i Svenska kyrkan är det bara gudstjänsten jag känner igen. Jag ser inga problem med att en stor del av min medlemsavgift som jag betalar i Klövedals församling går till Tjörns pastorat, att en del går till Göteborgs stift, en del går till nationella nivå och att lite av det till slut också hamnar i Ytterhogdal. Jag har alltså en samhörighet även då det gäller pengarna. Jag ser egentligen inga större problem med nuvarande ordning.

Jag yrkar bifall till utskottet.

IRENE OSKARSSON:

Fru ordförande! Denna fråga väcker många känslor. Jag tror dock att det är en av de viktigaste frågorna och att vi därför måste ha respekt för dem av oss som, liksom

Anna nyss sa, har en annan syn och vill gå på djupet med frågan. Jag kan också se att det som efterfrågas i motionen 2014:106 är en utredning som tittar igenom detta.

Jag kan sedan konstatera att min nomineringsgrupp tidigare år har motionerat i frågan och då sagt: Kan vi se lösningar där inte den avgift vi betalar självklart följer med ifrån geografin någon annanstans, om jag väljer att göra det? Det är en fråga som den här utredningen skulle kunna gå på djupet med också. Det är alltså inte självklart. Sedan kan man ju i det tidevarv vi lever börja fundera på, om den frågan nu skulle komma med och om det skulle handla om den här strukturen, att vi har tio siffror. De är viktigare för skattemyndigheten än vad det står för adress, kan jag tala om. De har inte problem med att det står Gränna, vilket är Växjö stift i mitt fall i postadressen, medan jag fortfarande bor i Aneby kommun, Linköpings stift, Jönköpings län.

Det här är två skilda frågor. Låt oss hålla isär dem. Jag tror också att församlingstillhörigheten till del är en känsla, till del ett arv, till del av vikt för oss att få känna delaktighet och närhet. Då känner jag också att det kanske är till landsbygdsförsamlingarnas fördel om vi kan få en större frihet i denna fråga.

Bifall till en utredning enligt reservationen i utskottet. Ni hittar inte mitt namn i reservationen, vilket beror på att jag tyvärr inte hade möjlighet att vara här då det betänkandet justerades. Jag skulle alltså ha stått bland reservanterna om jag hade varit med i rummet.

BO HANSON:

Här kräver motionärerna respekt. Vi behöver ha ömsesidig respekt för varandra. Jag har respekt för deras goda vilja. Jag har inte en sekund tvivlat på att man har motionerat av god vilja och omsorg om Svenska kyrkan, men det räcker inte. Motionen innehåller ett skadligt förslag och jag ska återkomma till det.

Jag hade förut en jämförelse med drogliberaler eller med barnen som frågar om inte vi kan köpa ut åt dem. Då säger jag att nekandet inte beror på att ni vill detta väldigt gärna. Det beror på alkoholens lockelse, dess goda ångestdämpande effekter. Ni har roligare på era kalas om ni är utan alkohol. Varför chansa? Det är så med ert förslag. Varför chansa, säger jag. Jag går utanför ämnet och nu ska jag förklara varför. Skadeverkningarna av förslaget är sådant att de som tror på marknadens evangelium i varje sammanhang får skadliga effekter. Denna motion har skadliga effekter. Därför tog jag den här jämförelsen och den hör till saken.

Om vi inför valfrihet är det till exempel väldigt beroende av vem som råkar vara präst i en församling. Det talades tidigare om församlingar som riskerar att bli svarta fläckar på grund av för få medlemmar. Man kan också råka få, vad vi kallar dem på västkusten, svarta kyrkoherdar, svarta präster, och man får en olycklig präst som lockar vissa men inte andra. Jag skulle kunna ta ett exempel från Sankt Pauli i Göteborg. Om vi skulle ha valfrihet, skulle alla som gillar en stockkonservativ stil söka sig dit. Sedan skulle de övriga fly och då rättas det inte till i nästa val. Därför är det viktigt.

Beslut i ärendet återfinns i kyrkomötets protokoll, § 104.